

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 „ — „
Na štvrt roka — — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám
nem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Freimaureri v práci.

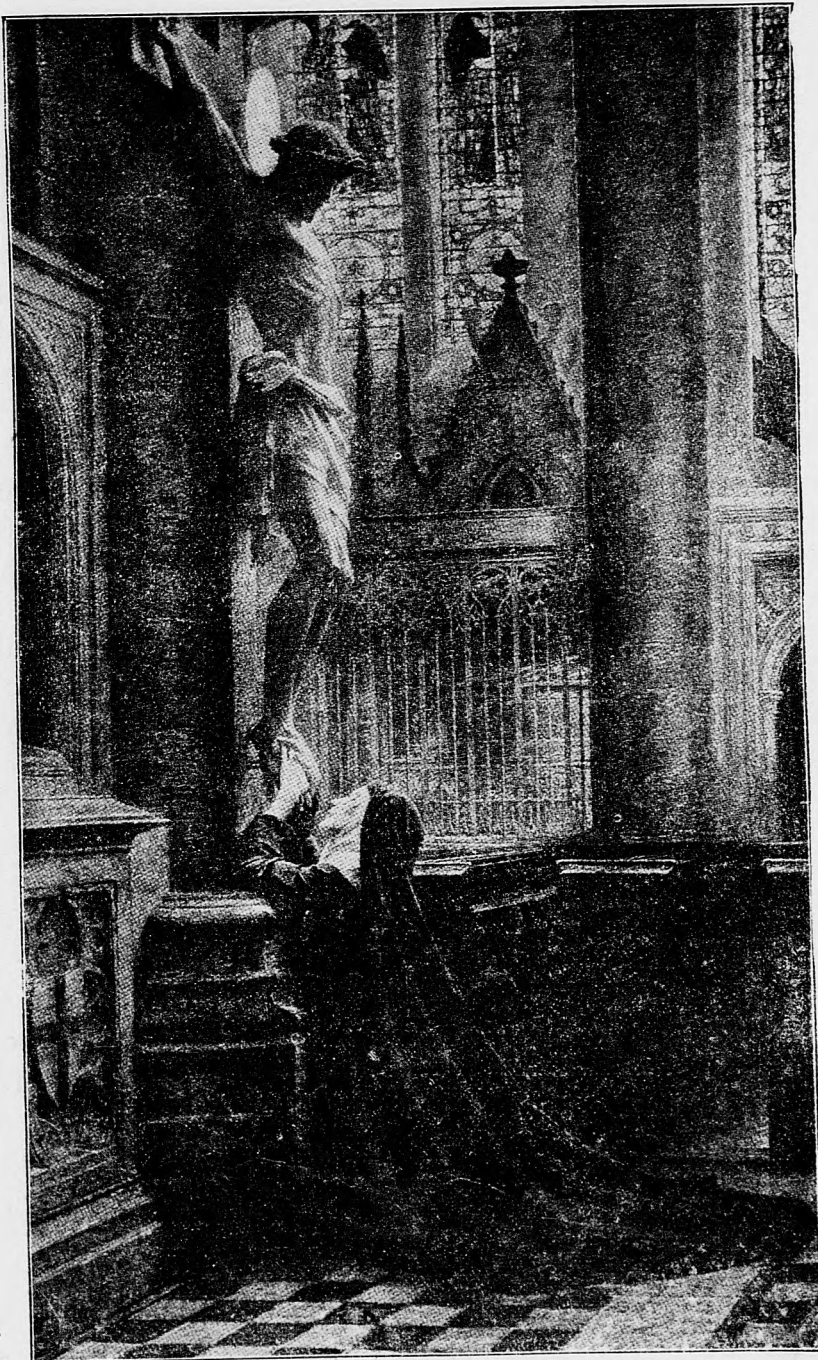
Že freimaureri neustále pracujú na zničení katolíckej cirkvi, to sme už opätne dokázali. Prítomne ale zdá sa že proti katolíkom sprisahali sa všetci nepriateli kresťanstva. Spojenými silami napádajú ako oni hovoria «klerikalismus», rozumejú ale pod tým nielen katolícke duchovenstvo, lež katolícku cirkev v celej jej sústave a všetkých katolíkov. Proti týmto nápadom treba sa nám brániť. Aby sme to ale s istým úspechom previesť mohli, treba nám poznať najnovšie uzavretia freimaurerov, aké v jejich lóžach proti katolíkom vyniesli. Uzavretia tieto donášame na základe nepodvrátných dokumentov, ktorými bezbožnú prácu freimaurerov minulé dni odhalil v Uhorsku jedinký katolícky denník «Alkotmány».

Medzi najnovšími nápadmi freimaurerov proti katolíkom uvádzame na prvom mieste zkazonosné zámery lóže, ktorá vo Veľkom Várade pracuje pod menom «László király».

V spoločnom zasadnutí tejto lóže brat (tak hovoria jeden druhému) Peter Ágoston predostrel nasledujúci rezolučný návrh:

Ohľadom na to, že klerikalismus najmohútnejšou prekážkou je vývinu krajiny a ľudu,

1. ponevác: a) dogmami utláča slobodu myšlienky a zúčmnia — uží-



V križi je spasenie!

vaním štátneho majetku nadobudnutá moc jeho ujarmuje rodinných otcov;

b) skrze vplyv na dušu uplatňovaný, napomáha prirodenu lenivosť smýšľania — málo a zle vzdelanými ľuďmi a nedostatočnou lichvou prevádzaným hospodárením, prekáža hospodársky vývin krajiny;

c) nesprávnym vplyvom slúži často a miestami ku prijímaniu vecí vždy jestvujúcich — prajným postavením hospodárskym, utláča slobodné počínanie jednotlivých osobností;

d) oslavovaním poníženosti prekáža vývin duchovný — ohlasovaním skromnosti, sebazaprenia a sebatrýznenia ako čnosť, hatí vývin hospodársky a spoločenský;

e) vyhlasovaním blahobytu za hriech a biedy za čnosť, veriacich zatracuje k nečinnosti — skrze to, že sluhovia cirkvi váľajú sa v hriechu blahobytu, hodnotu duševnej práce podkopáva v neveriacich, ktorí vidia, že tí, čo cez stolia boli jedinkí pracovníci duševní, iné prevádzali, ako miestami vychvalovali.

2. Ponevác a) konfessionálne školy vôbec a klerikalné zvlášte skrze to, že moc druhého sveta vždy a jednostajne predstavujú ako činiteľa všetko spravujúceho, *vychovávajú ľudí nesamostatných.*

Štát ale potrebuje samostatné a pevné osobnosti, nesprávne jedná preto, že v rukách cirkvi nachodiace sa majetky svoje, ktoré predkovia naši ku cieľom osvety sverili cirkve, nielen že zpiatky nebere, lež značnými ročnými príspevkami upevňuje jej školy.

b) Najhoršie vyučujú v katolíckych školách, zariadenie katolíckych škôl je najpodlejšie, doba vyučovania v nich je najkratšia,

vzdor tomu ale konfessionálnym školám, štátnym rozpočtom povolenej podpory dve tretiny, dostaly katolícke školy.

3. Ponevác a) z dôchodkov v rukách katolíckej cirkvi nachodiacich sa majetkov v hodnote 1 a pol miliardu na jednu cirkevnú osobu padne 7000 korún,

z nemovitostí ale nachodiacich sa v rukách katolíckej cirkvi padne na jedného svetského kňaza 368 katastrálnych jochov, na kanonika 1600, na jedného biskupa 30.143, na jedného arcibiskupa 71.700 katastrálnych jochov.

Z ročitých úrokov od kapitálov jednotlivých

arcibiskupství, biskupství a kapitúl na každého arcipastiera a kanonika padne ročite 10.000 korún,

keď teda vzdor tomu medzi 5267 farármi 3096 nemajú 1600 korún ročitého dôchodku, cirkev s obrovským majetkom jej zle a nerovno hospodári.

b) Jedna čiastka duchovných oplýva teda obrovskými majetkami; následkom nerovného podelenia a viazanosti týchto majetkov, v kraľoch, kde sa také viazané majetky nachodia, štatistika predstavuje nám nasledujúce smutné obrazy: V tom pomere, ako prirastajú v daktorum kraľi viazané majetky, ubývajú manželstvá, zákonné pôrody, zmešuje sa prirodene rozmnožovanie, zväčšuje sa vysťahovalecstvo, kráti sa trvácnosť ľudského života, ubýva obyvateľstva, klesá počet čítať a písať veducich a rastie počet pre zločiny odsúdených. (Práve naopak. Poznámka Red.)

c) Čím viacej je teda viazaného majetku, tým viac sa vzdialujeme od kultúry a od 30 millionovho Uhorska.

4. Ponevác majetky, ktoré sa nachodia v rukách cirkvi, sú štátne, ktoré štát dal ku cieľom osvety a vzdelávania, ktorým cieľom v rukách cirkvi viacej neslúžia, ba ku takým sa ani neobracajú, lež duchovní považujú ich za osobné dôchodky, preto aj povinnosťou štátu je tie majetky sekularizovať a ku pôvodným cieľom jejich obrátiť.

5. Ponevác cieľom a prvého radu úlohou freimaurerstva je osveta,

Klerikalismu cieľom ale je tma.

6. Ponevác z osvety vyviera vzdelanosť a sloboda,

oslobodenie majetkov ale podporuje blahobyť; lóža «László Király» z príležitosti spoločnej práce 1. mája 1909. vydržiavanej uzaviera:

že boj proti klerikalismu považuje za najhlavnejšiu úlohu.

Ako najprimeranejšie prostriedky k dosiahnutiu tohoto cieľu uznáva všeobecné, tajomné, rovné volebné právo, *od každého konfessionalizmu oslobodené verejné vyučovanie a sekularizáciu.*

Preto aj uzaviera, že kým z jednej strany usilovať sa má *v tomto smere vplývať na tlač,* z druhej strany zas ku riadeniu antiklerikálneho pohybu vyšle osobitný výbor, ktorého povinno-

sfou bude k uskutočneniu tohoto cieľu sossie-
rať potrebný kapitál, udržiavať zodpovednú pro-
pagandu a jedon tomu cieľu slúžiaci profanný
spolok a *vydávať týždenné vychodiace noviny a
časopis pre mládež.*

Lóža «László Király» uzaviera spolu, že
všetky ostatné lóže v krajine ku tomu vyzve,
aby napozatým len takých prijímaly do bratského
sväzku: čo sú vernými prívržencami všeobec-
ného, tajného, volebného práva, *bezkonfessio-
nálneho štátneho vyučovania ľudu a sekularizácie.*

(Pokračovanie nasleduje.)

Čo sa ťa netýka, neber na seba.

Napísal: *Ján Horváth*, kaplán vustrkovský.

Prečo takýto nápis? Či som mu nemohol
dať inakší? Áno, mohol som, ale som to predsa
neurobil. Prečo? No preto, lebo ľudia nášeho
veku sú veľmi hákliví a hádam i «trochu» ne-
rvôzni, a preto všetko si berú na seba. No, a
či je to chyba? Neni. Ba dobre je to, že kto
čo užitočného číta, nech si to vzfahuje na seba.
A vtedy by svet nevyzeral na ruby, ako práve
vo včulajších časoch. A prečo stojí svet na
ruby? Preto, lebo tí, čo volačo dobrého čítajú,
nevzfahujú to na seba, lež — áno, na druhého,
a preto chyby svoje nenapravujú. Preto som
dal nápis tento mojemu článku: jestli sa tieto
veci, čo tu dolu spomeniem, niekoho týkajú, nech
si to vezme na seba a nech sa v tom ohlade
popraví. Jestli sa to ale koho netýka, vtedy
tomu na tisíckrát zdvorile privolávam: «pardon!»
nehnevaj sa, necíť sa byť urazeným, lebo ja
nechcem uražať nikoho. Včul ale s tvojím láska-
vým dovolením začnem svoje dielo.

O čom chcem písať? O kostole, o chráme
božom. A čo? Koľko je kostolov na svete?
alebo, ktorý jé z nich najkrajší? Nie. Nuž a čo
teda? Koľko vrabcov si robí hniezdo na kostol-
nej väži? No ešte čo, však by mi nejedon dal
po nose. No ale predsa najdú sa ľudia, ktorí by
takúto históriu radšej čítali, jako neviem čo
krásneho a užitočného. Hlavou krútiš, milý čita-
teľu, ale je to tak s mnohými kresťanmi.

Teda budem hovoriť o kostole, a síce z toho
ohladu, či a jako sa navštvuje, či kresťania sú
tak horliví túto «vizitu» vykonať, jak ochotne

sa usilujú vykonať ju svojim známym a pria-
teľom. Nono! čo to za slovo: «vizitu» konať
v kostole? Neráč sa k hnevu pohnúť, milý pria-
teľu môj, však vieš, že všetko chce sa teraz mo-
derne chovať, každý chce sa moderným nazývať, a
preto aj ja som si dovolil týmto slovom po-
značiť svoju myšlienku: navštvovanie chrámu bo-
žieho. Aj ja chcem byť trochu moderným.

Teda do kostola chodíš? Omšu sv. slyšať v
nedelu, vo sviatok?? Jaj!! To neni moderné!
Po prvé neni času k tomu, po druhé ďaleko je
kostol, po tretie v zime je tam zima, v lete zas
velká spara... A kto by aj vedel vypočítať vše-
tky tie punkty, prečo mnohým katolíkom smrdí
kostol?!...

«Ó Božičku môj!» vzdychnem si niekedy.
Naša vustrkovská farnosť je obširna, máme fili-
álky, a každá z nich aj na hodinu cesty padne
od farského kostola. V blate, v prachu, v šmik-
lavici, po hrudách, po ostrých kamenných ce-
stách rýchle kráča do farského kostola ten «ha-
lenáš», alebo tá žena v «habatkách». Len aby
dajako nezmeškala sv. omšu. Spozoroval som
jedonkrát, jako sa títo filiálni veriaci spúšťali zo
svojich vrchov. Tu jedon, ďalej druhý, o nie-
koľko krokov zas pár osôb; pilne kráčali a v
pravej ruke opierali sa na — pátríčky! Jak
velikou radosťou musel kráčať za nimi ten anjel
strážca a jak veľkým oblúbením spočítal tie, tak
užitočne prekonané kroky...

«Dušenka moja, kde sa tak usilujete?»

«Kde? Do chrámu božieho; aspoň v nedelu
a vo sviatok chcem sa občerstviť v chráme bo-
žom...»

Iný obraz. Kresťanov poznám. Blízo kostola
bývajú, ani na 200 krokov. Nedela je. Do ko-
stola ísť? Jako? Kedy? Veď sa treba obliecť,
vyftrizovať, vypúdrovať, bruško trochu naplniť.
To neide hned! Však ešte sa nezapočala svätá
omša! Pri tom sa ale predsa zhotoví, hodí sa
do parády a už ide. Kde? No medzi kamarátov
do krčmy; veď on nemusí byť tým prvým v
kostole. V krčme «špiritus» rozviaže mu jazyk,
až sa tak objíma so svojimi kamarátmi. Medzi-
tým zozvňajú. V kriku, v pohádke nečuf hlas
zvonov... Konečne sa predsa prebudí... Po
náhla sa do kostola, ale už kňaz je so svätou
omšou pri konci... Kde sa bude strkať medzi
ľudí?! Ide domov... No však jedna zameškaná

omša nič nerobí — myslí si on. Ale čo si myslí Boh?

Milý čitateľu, nemysli si, že toto je hádam vec vymyslená. Nie. Mnohé a ešte smutnejšie príklady bych ti povedal.

«Bože! buď mi milostivým!?»

Ozaj? Buď presvedčený, že ti bude prís-
nym, spravodlivým sudcom!!

Už som pár rokov posvätený. Ale to som zkusil, že z tých «halenášov» ešte nikto nezomrel bez spovedi! Úprimne sa smerili s Bohom!

Ale aj to som zkusil, že z tých, ktorí *len okolo* chrámu chodievali a nie do chrámu, z tých asi v siedmych pádoch predstavili sa pred večného sudcu — bez spovedi!!! Boh milostivý?! A spravodlivosť kedyže má dokázať? Zanedbáš chrám boží? Zanedbáš sv. omšu? Na Boha zabúdaš a nestaráš sa Oňho? A po smrti by si chcel v jeho nebeskom paláci bývať? Jako sa tieto dve veci srovnávajú? Ja ti neodpoviem. Máš svedomie, nech ti ono odpovedá!...

Čítal som raz jedon príklad. Po sobáši to bolo. Mladí manželia vykročili von z kostola a vysadli si na krásny hintov. Mladoženích s úsmevom pravil k svojej milej paničke:

«Dušička moja! včul sme poslednýkrát boli v kostole. Nie?»

A «dušička» nestihla dať odpoveď, keď zrazu nalakané kone trhly vozikom a bláznivo jachaly na pred. Mladoženích chcel oratovať svoju «dušičku», skočil dolu z hintova, ale tak nešťastlivo, že si v tom okamžení krky zlomil a — zomrel. «Dušička milá! včul sme poslednýkrát holi v kostole». Áno, aspoň on poslednýkrát tam bol.

«Boh je pamätlivý a mnoho rázy aj — náhlivý!»

Hja! tak je to. Modernému človekovi to nepasuje do kostola ísť. Keď ten kostol je tak ďaleko — na 200 krokov!! Ale tá tanečná miestnosť tak blízko — na 500 krokov! Veď na zábavu nielen že sa ponáhla, lež letí! Tam sa nezapotí, ani neustane. Či ozaj? Bol som na jednom bále. Najneunavnejší tanečníci, ktorí boli? Ktorým je kostol ďaleko. A čo tu? Pretancovalo sa niekoľko «valzerov», niekoľko «poliek», niekoľko «bostonov» a kolko ešte «čardášov». Hm! Hm! Kolko sa tu krokov urobilo len cez pol hodiny?! A ešte kolko krokov od deviatej hodiny až do piatej ráno?! Kolko toto

mohlo urobiť — kilometrov? Vyrátaj si, milý čitateľu! A títo horliví tanečníci, ktorí hotoví sú trmásať sa cez celú noc, potiť sa cez celú noc, toľko krokov urobiť, zdravie si kaziť, pre nič, za nič: týmto ďaleko je kostol, tam je spara veľká, dlho trvá sv. omša (pol hodiny!!), ale na bále? Keby sa hádam dve noci spojily do jednej, snáď ešte i to by bolo málo.

Toto je tá «móda». Ale som zvedavý, či nastane móda i do kostola chodiť, ačpráve takáto móda bola by zásluhy plná pre život večný.

Hja, v kostole treba sa vyprávať s Bohom. A to je, pravda, veľmi ťažká vec?! To veru neznamená na bále zdvorilé komplimenty hádzať!

Počul som raz nasledovnú poučnú vec: Mladý páňko nemilosrdne švácal kúru slečinke.

«Drahá slečinko, nemôžem porozumeť, jako že sa môžete cítiť tak nešťastlivou, keď všetci mešťanskí mladíci pred vašimi nohami kolenačky holdujú?»

«Práve preto sa cítim zle,» odpovedala slečinka. «Čože mi to osoží, keď aj všetci mladíci kľacia predo mnou, ale ani jedon nevstane hore a nezavedie ma ku oltáru, aby sme tam spolu požehnanie obdržali od kňaza.»

Na to jedon vážny pán odpovedal:

«Preto je to, milá slečinko, pretože tí, vám sa klaňajúci mladíci, všetci — obchádzajú kostol...»

No, či ten pán nemal pravdu? A nakoľko. Podlžnú úctu preukazovať Bohu: to neide. Stvorenie zbožňovať: to je v móde. Dom boží na krátky čas navštíviť: to je nevyslovna ťažkosť. Celú noc hulákať a divo skákať: to zošlachtuje. Nakoľko je svet prevrátený! Ale pardon! milý môj čitateľu, jestli ty svedomite vykonáš Bohu patriacu «vizitu», navštíviš jeho chrám, omšu slyšíš, slovom: dáš Bohu, čo mu patrí, vtedy daj aj telu, čo mu poskytnúť za potrebné uznávanie, vyskakuj bárs až po plafon, len si hlavu neprebi, Ale Boha ukrátiť v jeho príslušnej úcte, sebe škodiť ohľadom duševného spasenia, to neide, to je nezmysel, ba bláznivosť.

No ale keď tam v kostole nemôže sa tak človek ukázať vo svojich šatoch, aj to je jedna príčina. Veď keď ja prejdem v mojich hodvábných šatoch po ulici, celé mesto sa pozerá za mnou. A myslíš, milý čitateľu, že sa nestretáme

i s takýmito náhľadmi? Ójej! Len si pozri na takú nádhernicu, ktorá svoje šaty ukazovať ide do chrámu božieho. Celkom tak činí, ako ten cigán, ktorý červené nohavice dostal do daru. Kdeže sa môže on vypýšiť, myslel si. Kde? Nuž v kostole — povedal — tam je najviac ľudí, ktorí najskôr môžu zbadáť moje nové červené nohavice.

Vstúpil teda do kostola. Už sa započala sv. omša a kňaz už pospiechal na ľavý bok oltára, aby čítal sv. evanjelium. Ľudia — samo sebou sa rozumie — stali hore. Cigán, kráčajúc cez kostol, myslel si, že k jeho úcte stávajú hore, povedal:

«Len šechte, šechte, že vidíte na mne nové červené nohavice, žato nemušíte ša unúvať a a štávať.»

Či toto nevidáme a nebadávame u moderných navštvovateľov chrámu božieho? Ide sa cez kostol, pozdrav sa hádže sem a tam, jako v divadle; so šatami sa šuchot robí, aby pozornosť bola obrátená na tie krásne, utešené a ešte nevyplatené šaty. A tie radostné úsmevy, posmešky..., atď. atď.

«Dom mój dom modlitby», hovorí sv. Písmo.

A moderní kresťania na čo ho obrátia? Súd sám, milý čitateľu.

Ďalej nepokračujem. A či mám ešte? Nena-hneváš sa? Jestli to milo príjmeš odo mňa, tak i nabudúce ti voľačo milého napíšem. Ale znovu opakujem to, čím som začal moje riadky: Koho sa netýka, nech si nebere na seba!

Shromaždenia Jednoty Katolíckeho Ľudu v okolí Trnavy.

V celom okolí Trnavy panuje čulý pohyb a všestranné oduševnenie za Katolícku Ľudovú Jednotu. Toho dôkazom sú shromaždenia, ktoré tam najnovšie vydržiavané boly v nasledujúcich obciach:

Pezinok. (Prešp. st.) Shromaždenie vydržiavané 12. septembra. Priemyselník Ferdinand *Tomano-vics* zahájil shromaždenie peknou rečou, po čom zastupiteľ strediska Ján *Bartos* vykladal ciele Katolíckej Jednoty. Za členov sa už početní dali zapísať.

Horné Orešany. Dňa 12. sept. popoludní o

4. hodine veľmi podarené shromaždenie krásnou rečou zahájil farár Jozef *Minarik*, po čom zastupiteľ strediska Ján *Bartos* rečnil o Katolíckej Jednote. Na shromaždení boli prítomní: farár Ján *Zlatos*, notár Béla *Orbán* a početní učitelia okolia. Za členov dalo sa 159 občanov zapísať.

Pudmerice. Veľká porada 14. septembra o 10. hodine predpoludním vydržiavaná. Na porade prítomní boli: barón Ferdinand *Pappen* a vyše 80 občanov. Prednášky držali: farár Jozef *Jankovich* a zastupiteľ strediska Ján *Bartos*. Porada uzavrela jednohlasne, že v mesiaci októbri zariadi veľké shromaždenie.

Dlhá. Shromaždenie dňa 14. septembra. Po zaháječnej reči farára Jána *Zlatos* držali prednášky: zastupiteľ strediska Ján *Bartos*, trnavský kaplán Anton *Raufstein* a farár Karol *Perczely*. Výhľady sú na početných členov.

Boleráz. Pekne navštvovaná porada 15. septembra. Prednášky držali: dekan farár Móric *Škrínanek* a zastupiteľ strediska Ján *Bartos*.

Dolná Krupa. Veľké ľudové shromaždenie 16. septembra. Katolícku Jednotu vysvetlovali: farár Anton *Ráčz*, zastupiteľ strediska Ján *Bartos* a kaplán Anton *Raufstein*. Za členov dalo sa 150 občanov zapísať.

Naháč. Dňa 16. septembra pred poludním o 10. hodine dobre navštvované ľudové shromaždenie. Rečnili: farár Hubert *Rabenseifer*, zastupiteľ strediska Ján *Bartos* a Anton *Raufstein*. Výhľady sú na početných členov.

Dechtice. Za prítomnosti takmer celého obyvateľstva obce veľké ľudové shromaždenie 16. septembra o 1. hodine cez poludnie. Rečnili farár dr. Ján *Ochaba*, zastupiteľ strediska Ján *Bartos* a Anton *Raufstein*. Miestnu organizáciu utvorili jednohlasne.

Kátlovce. Ľudnaté shromaždenie 16. septembra popoludní o 3. hodine. Pri všestrannej pozornosti rečnili: dekan farár Ján *Plechló*, zastupiteľ strediska Ján *Bartos*, Anton *Raufstein* a Ján *Gálik*.

Dolná Dubova. Dňa 16. sept. o 6. hodine večer ľudové shromaždenie vo väčších rozmeroch. Prednášky držali: farár Béla *Plechló*, zastupiteľ strediska Ján *Bartos*, Anton *Raufstein* a Ján *Gálik*. Do Jednoty vstúpilo 138 členov.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštana!»

Nepokoje v Grécku.

Grécky kráľ Georg bol pre hnutie v armáde svojich synov a vnukov odstránil z armády a teraz je celkom vystavený svedovi vojenských dôstojníkov. Tento stav ale dlho trvať nemôže a není vytvorené, že kráľ sa poďakuje za trón, na ktorý ho r. 1863. pozvali. Anglický vyslanec athénsky za útolok nabídnul kráľovi a kráľovskej rodine pred Faleronom meškajúce dve anglické obrnené lode. Ale kráľ nabídnutie odmietol a riekol, že sa radšej poďakuje, než by cudzou pomocou mal udržať svoj trón.

Veliteľ vojenskej divisie Bozaris otvorený list upravil na bývalého ministerpredsedu Theodokisa, ktorý v jednom svojom osvedčení požiadavky vojenských dôstojníkov vyhlásil za fantastické, nesplnitelné a vlastiradné. Bozaris v svojom liste píše, že trpezlivosť gréckej armády bude onedlho vyčerpaná; dosiaľ ľud kynoziacim prívržencom Theodokisovej strany ponechali hlavy na pleciach, ale jakonáhla urobia najmenší pokus, aby preporodenie štátu prekazili, kat onedlho začne účinkovať.

Aby všeobecná rozčulenosť v Grécku bola utišená, ministerpredseda Mavromichalis sa v časopisoch osvedčil, že kráľ dedičovi trónu kniežatu Konštantinovi poslal telegramm, ktorý podpísal aj ministerpredseda, naložiac mu, aby dotiaľ ostal v cudzozemsku, kým kríza nebude celkom riešená. Tých štrnástich dôstojníkov, ktorí sa verejne vyznávali za prívržencov dediča trónu a poburovali proti jednote vojenských dôstojníkov, preložili do disponibility.

Najmladší syn gréckeho kráľa knieža Christoforos prišiel do Viedne. Princ má 22 rokov a je poručikom. 1. gréckeho pešieho pluku. Ako aj jeho bratia, aj on bol poslaný na dlhší urlaub. Traja grécki princí s povolením nemeckého cisára v Nemecku budú pokračovať vo svojich vojenských štúdiách. Štvrtý syn gréckeho hráťa, kapitán knieža Ondrej v Berlíne bude študovať a tam pojde aj najtarší syn dediča trónu knieža Georg.

Veľké ľudové shromaždenie Katolíckej Ľudovej Jednoty v meste Trnava.

Mesto Trnava nemalo ešte tak krásneho dňa, ako 19. septembra tohoto roku. V tento deň totižto vydržovalo sa ľudové shromaždenie Katolíckej Ľudovej Jednoty, ktoré sa tak skvele vydarilo, že sme to ani neočakávali. Na shromaždení prítomné bolo nielen obyvateľstvo mesta Trnavy, lež vo veľkom počte prišli tu i občania celého okolia, nelutujúc ani cestu, ani trovy, aby ukázať mohli i verejne, že sú pre-

svedčení katolíci a že za zásady Katolíckej Ľudovej Jednoty hotoví sú do Trnavy putovať, a keď treba i obetovať. Pred poludním o pol 10. prišli s vlakom občania z Horných Orešian s hudbou, ku nim sa pripojili občania z Bogdanoviec a z Bolerázu a spolu tiahli pod zástavou do mesta. Medzi tým dorazili občania i z druhých dedín a o pol dvanástej shromazdili sa všetci na stanici a s veľkou oduševnenosťou privítali tam prišlých vyslancov stredišťa Katolíckej Ľudovej Jednoty, ktorých v mene katolíkov mesta pekno rečou pozdravil opátkanonik, mestský farár dr. Ignác *Halmos*. So stredišťa dorazili vlakom krajinský vyslanec podpredseda Jednoty Mikuláš *Zboray*, krajinskí vyslancovia Georg *Szmrecsányi*, Koloman *Brestyenzsky*, Edmund *Beniczky*, dr. Augustín *Ochaba*, professori Arnold *Bobok*, Štefan *Friedreich*, hlavný tajomník Štefan *Haller* a tajomník Ján *Bartos*. Veľké zástupy ľudu s hudbou Horno-Orešancov, pri hlučnom oslavovaní vyslancov stredišťa tiahly do mesta, kde na viacerých domoch zástavy vialy.

Shromaždenie pre Slovákov na veľkom dvore Albertinuma započalo sa o 3. hodine popoludní. Bolo tam 5—6 tisíc ľudí z celého okolia a početne zastúpené boly nasledujúce obce: Hrnčarovce, Silinč, Zavar, Veľké a Malé Brestovany, Rozšindol, Štefanová, Dlhá, Suchá, Bogdanovce, Boleráz, Horné a Dolné Orešany, Binovce, Dolná Krupa s hudbou, Horná Krupa, Naháč, Dechtice, Kátlovce, Horná a Dolná Dubová, Špačince, Bohunice, Malženice, Karkoc, Bučany, Opaj, Majcichov, Abrahám, Sered, Veľké Šúre, Báhony, Ciffer atď. Na shromaždení boli prítomní: Pavel *Jedlicska* arcibiskupský generálny vikár, Jozef *Ikrényi* kanonik, dr. Ignác *Halmos* opátkanonik, trnavský farár, Móric *Skrivánek*, Anton *Peczko*, Mikuláš *Kovács*, Ján *Plechlo*, Michal *Ikrényi* dekani, Jozef *Sztraka*, Karol *Percezelly*, Augustín *Brucker*, Jozef *Minarik*, Ignác *Chrenko*, Adalbert *Plechlo*, Augustín *Cintula*, Dyonis *Kamerád*, Jozef *Zlatos*, Anton *Brázda*, Silárd *Orbán* farári, Štefan *Znamenák* správca arcibiskupského vychovávacieho ústavu, Jozef *Sinko* správca gymnásia, Vilhelm *Martényi*, Franc *Fallenbüchl*, Emil *Hudíma* professori, Alois *Zeliger* tajomník vikáriátu, P. Ondrej *Csambál* jezuita, P. Engelbert *Turkovich* náčelník domu fran-

tiškánov, P. Adalbert *Stefanovics*, P. Alexander *Scherk* františkáni, Jozef *Blasko*, Ján *Gálik*, Anton *Raufstein*, Geyza *Veszely* kapláni, dr. Koloman *Perger* hlavný slúžny, Štefan *Nottny* dozorca panstva, Franc *Krátky*, policajný kapitán, Alexander *Vaymár*, dr. Anton *Mondok*, dr. Hugó *Eller*, Anton *Röszner* pravotári, *Rajcsányi* škol-
dozorca, *Bruckmayer* kupec. atď., viacej učiteľov a notárov z mesta a z celého okolia.

Shromáždenie s krásnymi rečami zahájali dr. Ignác *Halmos* opátkanonik a dr. Anton *Mondok* pravotár. Krajinský vyslanec Koloman *Brestyenszky* rečnil potom o položení katolíkov v Uhorsku, poukázal na našich nepriateľov a vrele odporúčal Jednotu. Za ním Arnold *Bobok* profesor bohoslovnia z Baňskej Bystrice vysvetľoval cieľ a súrnu potrebu Katolíckej Ludovej Jednoty. Ján *Bartos* tajomník držal prednášku o organizácii a povolaní Jednoty. Dr. Augustín *Ochaba* rečnil o tlači, poukázal na zlú a dobrú tlač. Ukrutne šľahal bezbožnú, protikatolícku tlač a odporúčal prítomným podporovanie poriadných v katolíckom duchu písaných novín, jaké sú «Kreštan» a «Naše Noviny». Ľud pod rečami sa veľmi oduševňoval a hlučne ich schvaloval. Shromáždenie zaključil opátkanonik dr. Ignác *Halmos*. Po shromáždení ľud tiahol pri hudbe do hrubého kostola, kde bolo požehnanie. Ohromné davy ľudí nemaly miesta vo veľkom kostole, následkom čoho mnohí vonku ostali. Po požehnaní bol pochod na hlavné námestie, kde sa ľud v najkrajšom poriadku rozišiel, nesúc v srdci svojom pamiatku pekného dňa, v ktorom jeho oduševnenosť za katolícku vieru k novému životu povzbudená bola.

Večer o 6. hodine bolo shromáždenie pre ľudí maďarského jazyka. Tu predsedal generalný vikár Pavel *Jedlicska*. Rečnili: Emil *Hudyma* o významnosti Jednoty ohľadom na mesto Trnavu. Za súrne potrebné držal založenie Katolíckeho Kruhu. Za nim hlavný tajomník Štefan *Haller* vysvetľoval organizáciu Jednoty. Podpredseda Jednoty kr. vyslanec dr. Mikuláš *Zboray* rečnil o spoločenskom povolaní Katolíckej Ludovej Jednoty. Prehovoril ešte profesor Štefan *Fridreich* o spoludržaní katolíkov, na čo Pavel *Jedlicska* shromáždenie s krásnou rečou zatvoril.

Shromáždenie Katolíckej Ludovej Jednoty v meste Trnave vydarilo sa teda nad všetko

očakávanie. Darobné bolo namáhanie «Ľudových Novín», aby sa nepodarilo. Náladu ľudu za Katolícku Jednotu prekaziť už neboly vstave. Bárš už dvoma dňami pred shromáždením trepaly na bubeň a dúchaly do horúcej trúby na poplach, aby sa všetko najašilo oproti nám, nič nedocielily, iba to, že nám s tým reklám robily, a ľud na shromáždení Katolíckej Jednoty súčasťnil sa vo veľkom počte.

Čo o Katolíckej Ludovej Jednote bezbožné «Ľudové Noviny» píšu, na to im obsírnejšie odpovedať za hodné nedržíme. Veď trnavské shromáždenie jasne dokázalo, že ich luhaninám ľud už viac neverí a na ne nič nedá. Bolí to «Ľudové Noviny», že Katolícka Ludová Jednota má už 200 tisíc členov. Veru vás to môže boľeť, ponevác ľudu sa už otvárajú oči, tých 37 tisíc slovákov, ktorý sú vernými členami Katolíckej Ludovej Jednoty, nedá sa vám ďalej za nosom vodiť, nechcú sa na to dívať, aby ich pár nezralých, zlomyseľných ľudí za nástroj svojich bezbožných cieľov upotrebito. Nedajú už ďalej špinu kydať na svoju svätú vieru a v tom ich teraz i trnavské okolie bude nasledovať. Píšu o nás, že po korunke sbierame od členov. Zvedaví sme, či Ľudové Noviny za darmo posielajú ľudu. Aj my tie knihy a kalendáre, ktoré svojim členom rozposielame, zdarma dávať nemôžeme a tak na zaokrytie týchto výdavkov len jednu korunu na rok pýtame. Tie korunky, ktoré sme podľa «Ľudových Novín» od vlády dostali, veľkodušne prepúšťame «Ľudovým Novinám». Nech si ich len prídu vziať.

Že z našich vodcov a rečníkov posmech robia, tomu sa nedivíme. Veď sme už na to navykli, že «Ľudové Noviny» osočujú tých neunavných ľudí, ktorí za blaho a dobrobyt katolíckeho ľudu pracujú. Proti tomu sa ale ohradzuje, aby to písali o našich vodcoch, že oni ako honelníci beránkov sháňajú a kožky z nich vyzliekajú, lebo my sme nie účastinármi a správcami ľudových baniek.

Na dokončenie len toľko, že ste sa darmo pachorily, lebo ľud už vytrezvel, prišiel na shromáždenie, oči sa mu otvorily. Že na okolí Trnavy prívržencov budeme mať, to je isté, lebo ľud už na vás myseľ viac nechce! Vy drahí bratia Trnavy a okolia ale len sa pevne držte ďalej, horlite za víťazstvo zásad Katolíckej Lu-

dovej Jednoty. Daj Bože, aby k dobrému katolíckeho ľudu čímskorej zvíťazili sme po celej krajine.

POLITICKÉ CHYRY.

Omilostenie Černovanov.

Pamätná ostane krvavá vzburá, ktorá sa v novembri r. 1907. v Černovej pri Ružomberku udala. Počas srážky so žandármi 12 ľudí prišlo o život, ostatní sa ale dostali pred súd. Súdna stolica v Ružomberku 41 Černovanov pre násilie spáchané proti vrchnosti a jednotlivcom ťažko potrestala. Zpomedzi odsúdených manželku Georga Fullu, rodenú Annu Hlinkovú, ktorú odsúdili na tri roky do trestnice, hneď zatkli, ostatných ale predbežne ponechali na slobode. Odsúdení Černovania 1. augusta bežiacieho roku mali nastúpiť svoj trest. Osvietený pán biskup spišský dr. Alexander Párvy — ako je známe — v záujme odsúdených Černovanov podal prosbu na jeho veličenstvo kráľa, aby odsúdených omilostil a minister pravosúdia prosbu podporoval. Prosba v sobotu 11. septembra prišla z kabinetnej kancelárie do ministerstva pravosúdia. Jeho veličenstvo kráľ *všetkých jedenaštyridsiatich odsúdených Černovanov omilostil.* Toto minister pravosúdia Antor Günther osvietenému pánu biskupovi spišskému telegrafične dal na vedomie.

Politické rozpoloženie.

Minulé dni vydržiavaná bola vo Viedni spoločná ministerská porada. Na tejto porade bral opätne účasť aj uhorský ministerpredseda a ministri pojednávali v prvom rade spoločný rozpočet Uhorsko-Rakúska. V pojednávaní panovala úplná shoda, pretože jednotlivé položky spoločného rozpočtu boli značne znížené. Spoločná ministerská porada rozpočet prijala. Ministerská porada sa radila aj o rozvrhu ústavy pre Bosnu a Hercegovinu a ohľadom tejto sa tiež dohodla. O riešení panujúcej politickej krízy uhorský ministerpredseda podľa má jeho veličenstvu návrh vo zvlášťnej audiencii.

Z CUDZOZEMSKA.

Zo Srbska. Tieto dni srbský kráľ Peter svojich najdôvernejších priateľov pozval na hostinu. Kráľ potom prítomným riekol, že nápady časopisov proti jeho osobe

ďalej už neni náklonný trpeť a preto sa zriekne trónu. Tento svoj úmysel už sdělil aj ruskému vyslancovi belehradskému Sergejovi a teraz čaká už len odpoveď ruského cára, Kráľ Peter údajne sám odporučal Srbom, aby na srbský trón posadili anglického princa. Ale jeho priatelia sú rozhodne proti tomuto plánu a chcú primať kráľa, aby uviedol do života prísne poriadky.

Takto stojac veci len porozumiteľnejším sa stáva, že knieža Georg silou-mocou chce byť znova dedičom trónu a niekedy kráľom srbským, Cieľom uskutočnenia tohoto svojho plánu usilovne organisuje svoju stranu a už má i veľa prívržencov, obzvláste v armáde. Najväčšiu prekážku svojich snáh knieža Georg vidí v staroradikáloch ktorých vodca je povestný intrigant Pašič. Z tejto príčiny v prvom rade týchto napáda. Knieža Georg v utorok večer bol v kassíne belehradských vojenských dôstojníkov, kde sa sišlo vyše sto dôstojníkov. Jeden z nich, kapitán Štrk riekol, že celý dôstojnícky sbor sa pohoršuje nad chovaním sa vlády a jestli skupština za dva týždne neuzná právo kniežata Georga na zdedenie trónu, v tom páde dôstojnícky sbor hanebnej radikálnej politike koniec urobí.

Portugalský kráľ v Anglicku. Prvým panovníkom, ktorého mladý panovník Portugalska Manuel navštívi, bude anglický kráľ Edvard, ktorý je s portugalskou kráľovskou rodinou aj v pokrevenstve a mimo toho mu ešte aj čo tátorovi Koburgsko-Braganzského domu patrí to, aby portugalský kráľ u neho urobil prvú návštevu. Návšteva bude úradná a preto sa portugalský kráľ so skvelým sprievodom vydá na cestu. Ku sprievodu sa pripojí aj anglický vyslanec v Lissabone. Ešte neni isté, či kráľa odprevadí do Anglicka aj jeho Matka. Portugalský kráľ bude bývať vo windsorskom kaštieli a na jeho počtu zaridia hostiny, divadelné predstavenia a poľovačky. Ako každý cudzí panovník, ktorý prvýkrát príde do Anglicka, tak aj on pôjde do londýnskeho City a ako hosť mešťanostu bude raňajkovať na mestskom dome. Kráľ Manuel dňa 15 novembra bude mať 20 rokov. Neni vytvorené, že sa z Londýna aka mladých vráti do Lissabonu, lebo je veľmi rozšírený ten chýr, že jeho zaslúbenie s najmladšou vnučkou kráľa Edvarda, kněžnou Alexandrou je už ustálená vec.

Návšteva cára v Taliansku. Pred niekoľko rokami ruský cár Mikuláš preto sa zriekol svojej návštevy v taliansku, lebo sa bál útoku anarchistov. Cár Mikuláš tohoto roku mal cestovať po Stredozemskom mori a na ceste stretnúť sa s talianskym kráľom Viktorom Emanuelom. Bývalý náčelník ruskej tajnej polície v Paríži Harting za týždne študoval rozpoloženie v Taliansku a jeho zpráva primala ruského cára k tomu, aby zmenil program svojej cesty. Úradne ale ešte vždy tvrdia, že návšteva ruského cára je len odročená.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!



BESEDNICA.

Jozef Abu.

Aj Turci sú znalci zákona, aj u nich sú dobre ozubení advokáti, ktorí z čierneho urobia bielo. Tí, keby chodili vo frakoch, iste by sa menovali doktormi.

Ale pod turbanom robia sa docela iné nároky na tituly. Pán, ktorý sa menoval Jozef Abu, bol: Kadi-al-Kodhat mesta Bagdadu alebo u nás sudca — sudcov.

V ten čas bol Harun al-Rašid spravodlivým Kalifom, ktorý sám súdnym a zákonným namáhaním sa zabával, čo inde nebýva zábavou kniežat.

Ale táto záľuba nezdržala dobrotivého Kalifu, aby občan nehľadel tiež na krásu a tak sa vraví, že v očiach krásnych dievčat len nachodí sa vedomosť; koľko, to do konca života nemohol vyskúmať.

Jedon raz stalo sa pri večernej hostine v paláci u bratancia jeho Ibrahima, že oko jeho utkvelo na nežnej otrokyni, ktorá mala také oči, že Ibrahim mienil celé nebo i so všetkými prorokmi v ňom vidieť.

— Ibrahime, — vravel Kalif svojmu bratancovi, — keby táto dievka svojim okom rovno sa na mňa dívala, zdalo by sa mi, ako by som videl sedem nieb, ale len zo strany na mňa pokukuje, sedem pekiel zdá sa mi, že v nej vidím.

— Ale môžeš povedať, — odpovedal Ibrahim, — že si sa stretol s peklom a nebom na jednom mieste,

— Ako sa volá tá dievka? — pýtal sa Kalif.

— Abela.

— Teda za každú písmenu, ktorá je v jej mene, dám ti 1000 dinárov, jestli mi ju dáš, — sľuboval Kalif.

— Ani, Harun, keby si za každú písmenu v jej mene dal 200 dinárov, nebude tvoja Abelayda.

— Ohó! — odpovedal Kalif, — ty si naraz tromi písmenami doplnil jej meno; budeme li dlho vyjednávať, skoro by som sa staval, že jej meno bude tak dlhé, ako tvoje so všetkými hodnosťami.

— Pravdu vravím, Abelayda je jej meno a len žartujúc som ho kratšie vyslovil; avšak nedám ju, čo by si za ňu sľúbil čokoľvek. Vravím, že ju nepredám.

— Nuž daj mi ju teda darom.

Ibrahim prišiel do ohňa:

— Prisahám prorokovi, že ju nepredám, ani nedám darom.

To bolo prílišné. Harun-al-Rašid vstal rozzlobený a opustil palác bratancov.

Veľmocný ináčie Kalif snadno by si bol mohol pomôcť. Keď Ibrahim nechcel podobrotky jemu ani predáť, ani darovať krásnu Abelu: mohol ju po ňom dediť, lebo

Iahko mohlo byť o to postarané, aby Ibrahim volky-nevolky na veky zaspal. Avšak Harun si trochu na tom zakladal, aby nebol nadarmo volaný «spravodlivým» u ľudí a zašiel k Jozefovi Abovi, otvoril mu ranu srdca svojho a pýtal sa pána advokáta, čo by mal robiť, aby obdržal tú krásnu ženu.

Znateľ zákona uisťoval ho, že chytro vec prevedie, za čo mu zamilovaný Kalif sľúbil 10 tisíc dinárov, dostojí-li svojmu slovu.

Tým dňom začal Jozef Abu tajné listy postrkovať pod vráta Ibrahimové, v ktorých tento bol varovaný, aby na seba dal dobrý pozor, pretože život jeho visí v nebezpečenstve a to pre Abelu.

Zbožný a krotký Ibrahim sa zľakol veľmi a bežal k znalcovi zákona.

— Kalif ma chce usmrtiť, pretože som mu nedal svoju najkrajšiu otrokyňu, a ja prisahal som pred ním vo svojom rozčulení, že mu ju ani nepredám, ani nedám darom; teraz však by som mu ju dal rád, keby ma neviazala prisaha moja. Ó múdry pane, pomôž mi v tej núdzi a nechcem za to šetriť 10 tisíc dinárov.

Jozef Abu tváril sa však, ako by túto reč počul po prvý raz; ešte raz desaťtisíc dinárov chcel vyrobiť; všelijakým písmom popísané knihy pred ním otváral, čítal v nich ťažké písmo, riadok za riadkom a našiel konečne, čo hľadal.

— Ibrahim, keď si prisahal, že dievku tú Harunovi nepredáš, ani nedáš darom, ale mu ju predsa dať chceš, nuž od hlavy do pásu mu ju daj darom a od pásu k päte mu ju predaj, tak že zpoly si mu ju nepredal a zpoly nedaroval a konečne prisahu svoju nezrušil.

I stalo sa tak. Abelayda prišla do príbytku Kalifovho. Ibrahim sa tešil, že sa jej zbavil a — Jozef Abu od každého z nich obdržal 10.000 dinárov.

Avšak ťažkosti s tým neboly prekonané. Alkorán zakazuje pravovercovi, že nesmie priviesť otrokyňu bratovú alebo bratancovú do svojho háremu. Kalif sotva sa usadil vedľa Abelaydy, už múdry Ulema naň sa vyrútil a holý meč položil medzi nich na znamenie, že otrokyňa nemôže sa stať Kalifovou.

Harun-al-Rašid, ktorému práve odrazili pohár rozkoše od úst, vo svojich rozpakoch dal zavolať svojho radcu Jozefa Abu, aby mu pomohol.

— Snádná a jednoduchá to vec, pane, — odpovedal Jozef Abu. — Daj Abelaydu doktorému zo svojich otrokov za manželku, vymieniac si, že hneď na to od nej sa odlúči a nedotknutú ju zase vráti do tvojich rúk.

Znovu 10 tisíc dinárov dostalo sa do skryne radcu Jozefa Abu.

Kalif na to vyvolil boдрého povoľného mladíka medzi svojimi otrokmi, zahradníckeho pomocníka, zvaného Šitím, a bol sám pri ich oddavkách, a chcel toho mladíka obdarovať, lebo bol veľmi spravodlivý; pripravil mu teda tieto dary: dal mu slobodu a vymenoval ho za stotníka.

Ale zahradnícky pomocník náhodou hlboko sa zadržal do oka svojej mladej, krásnej ženy a po oddáv-

kach, keď Harun priazňou svojou ho zasypával, toto jemu odpovedal:

— Nepotrebujem, pane, ani slobody, ani dôstojníctva rytierskeho; aie je mi treba manželka, ktorú si mi dal; ostanem rád otrokom tvojím, ale tiež manželom Abelaydiným.

— Biednik! — zareval Harun, rútiac sa s vytiahnutým mečom na smelca, — ty sa osmeľuješ so mnou pohrávať?!

— Nebojím sa tvojho meča, pane, — odpovedal Harunovi otrok smelo.

Spravodlivý Harun al-Rašid neopovážil sa svojho otroka usmrtiť, aby manželku od neho odlúčil, lebo by ztratil meno «spravodlivý».

— Dobre si povedal, — podotknul Harun, meč strčiac do pošvy a znovu dal si zavolať Jozefa Abu, ktorý bol v jeho sprievode: však tento sa nepustil hneď o veci tej do reči, vedel dobre, že na neho má Harun potrebu a že dobrá rada sa nedáva za darmo, ako orechy v čas obaračky. Za dobrú radu Harun musí otvoriť svoj mešec, lebo cena tejto dobrej rady je zase 10 tisíc dinárov.

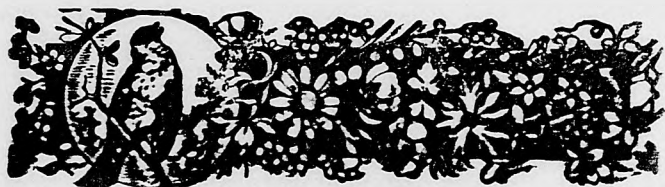
Čo má teraz urobiť Kalif? Jozef Abu poradil takto:

— On je ešte tvoj otrok. Jeho môžeš darovať, komu chceš. Daruj ho teda Abelayde; tým prestane byť jej manželom, lebo alkorán vraví, že žena nemôže byť manželkou svojho vlastného otroka.

Kalif tak urobil a — Abelayda uznala za dobré šitima nechať si za otroka a sama seba urobiť sultánkou. Jozef Abu tiež od Abelaydy za túto dobrú službu obdržal 10 tisíc dinárov.

Tak vyrobil si Jozef Abu pri tejto jednej svadbe 40 tisíc dinárov.

Hoj, vtedy bolo dobre advokátom!



CHYRNÍK.

Jeho veličenstvo kráľ vo Viedni po veľkých mamevroch teší sa najlepšiemu zdraviu. Politické rozpoloženie tak v Uhorsku ako v Rakúsku zapričínuje sice vela starostí staručkému panovníkovi, on ale v úplnej čerstvosti vybavuje všetky ťažké práce, daj Bože aj k uspokojeniu Uhorska.

Chýry z arcibiskupstva ostrihomského. Ján Biringer farár bánkešský vymenovaný je za farára obce Óhaj. — Štefan Molnár kaplán nyitraudvarnósky vymenovaný je za administrátora do obce Bánkeszi. — Ján Spálik kaplán nemesényi preložený je za kaplána do Nyitraudvarnoku.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup August Fischer-Colbrie, 11 septembra v biskup-

skej kaplane vysvätil za kňaza diakona Ludvika Szécsi, ktorý na druhý deň v seminarskom kostole slúžil prvú sv. omšu, pri čom mu rukovodcom bol professor bohoslovnia Arnold Hoffmann a slávnostnú kázeň držal tamojší kaplán barón Julius Jósika. — Druhy krajinský Kongress Patronážu osvieteného pána biskupa vyvolil za čestného predsedu. — Dňa 17. septembra. osvietený pán biskup odcestoval do Sátoraljauhelyu, kde obozrel nový kostol, ktorý teraz stavajú, ztadiaľ prešiel do Manok, kde posvätil novú školu, a 20. septembra v obci Boldogkőváralja do Marianskej Kongregácie prijal nových údov. — Minulú nedeľu akožto tretiu v septembri, na košickej kalvárii, k úcte sedmibolastnej Panny Marie odbavovali chyrný odpust, pri ktorom súčasnilo sa a ku svätým sviatostiam pristúpilo mnoho národu. — Byvalého tamojšieho profesora bohoslovnia na teraz tajomníka pri uhorsko-rakuskom veľvyslanectve vo Vatikáne dr. Jána Cziszarik veľmi pochvalne spomínajú noviny americké. — Tunajší spolok katolíckych tovaryšov 3. októbra odbavuje tohoročné vinobranie. — V obci Zemplén-Vásárhely od 5—12. septembra odbavované boly sväté missie, ktoré vydržovali veletihodní otcovia Lazaristi P. Báthora a P. Botka. Na sv. missiach súčasnilo sa veľmi mnoho ľudí a 3500 pristúpilo ku svätým sviatostiam. Tunajší horlivý farár Ludvik Kristóf spasonosne začal svoje farské účinkovanie, keď svojim farnikom tak radostné dni usporiadal. — V obci Jászóujfalu, z príležitosti odpustu v tamojšej kaplán nový zvon, ktorý daroval Ondrej Bacsó, posvätil farár Ján Zselinsky a slávnostnú kázeň držal farár z Pólyi Ján Domits

Chýry z biskupstva nitrianskeho. Ku prosynodalským skúškam 14. szeptembra v Nyitre vydrživaným dostavili sa nasledujúci duchovní: Ján Czvincsek administrátor obce Nagydévény; kapláni: Teodor Snappil (Trencsénváros), Jan Szprusánszky (Trencsénráko) a Gustav Zsidek (Poroszká). Skúšky zložili všetci s výborným úspechom. — Tomáš Spányik nekďajší dekan okresu skačanského a farár chynoranský v 84 roku života usnul v Pánu v Chynoranoch. Za prítomnosti prepočetného obecnstva pochovali ho 14. septembra. O. V. D. M. P.

Chýry zo Šáriša: Prešov: Na stoličnom dome vydržovali výborové zasadnutie 21. septembra a ustálili predmety k najbližšiemu stoličnému shromaždeniu. Minulú nedeľu akožto pod oktovou sv. Kríža odbavovaný bol zvyčajný odpust na kalvárii, na ktorom súčasnilo sa vo veľkom počte tunajšie mešťanstvo a mládež. Slávnostnú sv. omšu slúžil vojanský kaplán Ján Varga a kázeň držal s veľkým oduševnením kaplán Pavel Takács. Mestský praepošt farár Adalbert Zaborovsky dával z tejto príležitosti veľký obed, ku ktorému povolaný bol mestský úrad ako patron. — Medzi mestom a Soováčom vystavená bude elektrická železnica ku ktorej vystaveniu tieto dni prišlo dovolenie od ministra ohochodu. Elektrickú železnicu bude stavať firma Ganz z hlavného mesta. Vyhoveno bude tým davnej túžbe tunajšieho obe-

censtva. — Spolok šarišských gazdov s podporou ministra orby usporiada výstavy na rožnú lichvu asice 23. septembra v obci Tapolytarnó, 2. októbra v Kapi, 23. októbra vo Felsővizköz a 30. októbra v obci Hernádszentistván. Na týchto výstavách rozďajú 1500 K odmeny medzi tých šarišských gazdov, ktorí majú najpeknejšiu lichvu. Gazdovský spolok týmto spôsobom povzbudí chcu gazdov k dochovávaniu peknej lichvy. — Učiteľia okresu sárvárskeho a lemešského vydržovali 22. Septembra shromaždenie v obci Somos tým cieľom, aby svoje blahoženia predniesli svojmu súdruhovi učiteľovi Georgovi Huszovszkv, ktorý už cez 40 rokov blahonosne zastáva ťažký úrad učiteľský. Zaslúženému mužovi to-muto zaiste vysloví uznanie aj patričná školská vrchnosť.

Krst najmladšej arcikňažny. V Malých Topolčianoch 12. septembra pokrstili najmladšiu dcérku arcikňaža Jozefa a jeho manželky arcikňažny Augusty. Malá arcikňažna pri krste svätom obdržala meno Maria Magdalena. Krstnou matkou bola babka novonarodenej arcikňažna Gizella, ktorú pri krste zastupovala arcikňažna Klotilda.

Dobrovoľný hasičský spolok v Trnovei (st. liptovská) arcikňažnaru Jozefovi, jako svojmu hlavnému protektorovi, z príležitosti narodenia jeho najmladšej dcéry poslal skvostne vystavenú gratuláciu. Arcikňaža Jozef na blahoželanie poslal z Malých Topolčian telegrafickú odpoveď, v ktorej za blahoželanie dobrovoľného hasičského spolku vyslovuje svoju srdečnú vďaku a členom spolku praje Božie požehnanie.

Manželka dediča trónu a kresťanskí socialisti. Kresťanskí socialisti v Budapešti z príležitosti výročitého dňa smrti kráľovnej Alžbety na tejto sochu v Gödöllöve položili venec a telegraficky pozdravili manželku dediča trónu Franca Ferdinanda. Manželka dediča trónu za telegramm kresťanským socialistom vyslovila svoju vreľú vďaku.

Jubiläum reholníka. Všestranne obľúbený kvardián františkánskeho kláštora v Beckove Emanuel Hunka pred 50 rokami vstúpil do rehole a za dlhý čas účinkoval čo professor pri kráľovskom katolíckom gymnásiume v Žiline. Z príležitosti jeho 50ročného jubiläuma v nedeľu dňa 12. septembra zpomedzi jeho bývalých žiakov ho veľmi mnohí vyhľadali a pod vedením kanonika Kutwassora v beckoyskom kláštore oduševnene a srdečne oslavovali svojho nekďajšieho obľúbeného profesora.

Chýry zo Spiša. V spišsko-belanskej cigarovni tesár Adam Zatkan spadol z reštovania a zostal ležať mŕtvý. — V Hunsdorfe dňa 29. augusta utopil sa v jednom močiaru poldruharočný Jozef Predlorek. — V obci Margitfalu Ján Bunda spadol zo strechy, ktorú naprával, a viac ani nevstal. Buďme vždy pripravení na smrť! — Náš osvietený pán biskup posvätil dňa 29. augusta v Stracenej novo-postavený kostol. Prítomný bol a chudobným daroval 500 korún aj bulharský kráľ Ferdinand, bez ktorého veľkej pomoci by sa sotva bol poslal tento čarokrásny chrám boží. Zvon daroval novému kostolu náš osvietený pán biskup Párvy. V tejže

obci vystavili aj novú školu a nové notárske bývanie. Tieto nové budoviská slúžiť budú obci k veľkej ozdoe. — Arcikňažna Štefánia so svojim mužom grófom Elemérom Lónyay sdržuje sa teraz v Tátralomnici. — Minister orby Darányi navštívil minule kúpele Gánóc. — Naše čarokrásne Tatry navštívilo minule 60 doktorov z cudzozemska. — Dňa 4. septembra sriadil knieža Hohenlohe v Tatrách polovačku na kamžice, pri ktorej príležitosti tri kamžice spadly. — Vo Štvrtku znovu mala žatvu nešťastlivá pálenka. Karolova Gavlák dňa 3. sept. v opilom stave išla na šopu. Keď sa odtiaľ vrátil chcela, stupila mimo draby, spadla a sa zabila. Ľudia, nepite pálenku! — V Nižnom Šmeksi bolo do 29. augusta 604 kúpeľných hostí, v Barlangligete (Belánska Höhla) do 25. augusta 3522, v Tátralomnici do 28. augusta 1163 a v Tátraszélaku do 21. augusta 1732. — Bulharský kráľ Ferdinand navštívil dňa 8. sept. nášho osvieteného pána biskupa v Kapituli, aby sa mu poďakoval, že jeho trom deťom v obci Szent-Antal (st. Hont.) prvé sväté prijímanie vysluhoval. Kráľ slyšal v kapitulskom kostole sv. omšu a obdaril niekoľko chudobných. — V Starej Vsi sa najbližšie krajinské veľké jarmoky 28. septembra a 30. novembra budú vydržiavať. — Do levočskej dievčenskej katolíckej polgárky teraz sa 114 dievčat dalo zapísať, do spišsko sobotskej ale 46. Obe polgárky vedú mnišky. — V Novej Vsi chytili v osobe Vincenta Pétera nebezpečného zlodēja. — Minister výučby gróf Albert Apponyi Karolovi Faix rímsko katolíckemu učiteľovi vo Felkej za jeho 38-ročné horlivé a zdarné učiteľské účinkovanie vyslovil svoje uznávajúce vďaky. — V Novej Vsi ešte toho roku dohotovia 40 nových domov, ktoré za byt majú slúžiť železničným zamestnancom. — Do kěžmarskej katolíckej priemyselnej odbornej školy sa teraz 49 chlapcov dalo zapísať, do kovovo-priemyselnej školy ale v meste Gölnicbánya 59. — V levočskom katolíckom kráľovskom gymnásiume je toho školského roku 197 žiakov. — V nedeľu 12. septembra 150 žiackiev vyššej dievčenskej školy z Košíc navštívilo naše čarokrásne Tatry. Je to pekná a dobrá vec, zvedaví sme ale, či dievčatá v ten deň aj Bohu daly, čo mu prislúcha? — V meste Merény (Ondrišle) dňa 12. septembra slúžil prvú svätú omšu Ján Sándor, kážeň mal Ondrej Jablonszky farár z Malého Hnilca. — Spišsko-sobotskú katolícku dievčenskú mešťanskú školu (polgárku), ktorú mnišky vedú, dňa 12. septembra posvätil Georg Andreides prépošt-farár poprádsky. Prítomný bol i cirkevný hlavný školdozorca kanonik dr. Fridrich Rolny, ako aj svetský hlavný školdozorca dr. Hajnóczy. — V Kotterbachu skala v jednej bani zabila haviara Ladislava Guja, Florianu Antaleona ale ťažko poranila. — Pri Novej Vsi sa mládenec Jozef Korkoš na svojom remeni obesil. — Náš osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy vo svojom 16-tom obežnom liste prísne rozkázal, aby sa vo všetkých katolíckych ľudových školách celého biskupstva len tie knižky upotrebovaly, ktoré Spolok sv. Štefana vydal. — V Spišskej Belej chovanica pastierova ukradla kravu a odviedla ju do poľskej Piv-

ničnej. Kravu už našli. — V Nedeci našli v smrtnici nenadále jednu truhličku, v ktorej údajne boli kosti dvoch nemlúvnikov. Vyšetrovanie je zavedené. — V Matašovciach 33-ročný gazda Ján Cenušák tak nešťastlivo skočil z jedného plného voza, keď so sbožím domov jachal, že na tretí deň zomrel. Pohrab mal veľmi krásny. — Tiež tam istého Franca Zajonca pri zväžaní zbožia voz prešiel, pri čom veľmi nebezpečné rany utrpel. — Podobné nešťastie potkalo v Nedeci aj J. Jakuba Javorského: spadnul z plného voza, ktorý ho prešiel, kolesá mu tri rebrá zlomily a aj ináč tak veľmi pokaličily, že len všemohúcnosť božia je vstave ho pri živote udržal. Ľudia milí, dajte že lepšie pozor na seba, a vážte si viac od Boha daný život! Nevystavujte sa takým nebezpečenstvám, však to je proti vôli božej! Pekná a potrebná je usilovnosť, ale netreba tak preháňať, ako by nás najväčší nepriateľ prenasledoval, alebo akoby sa už koniec sveta blížil. — Na relovskom odpuste v deň povýšenia sv. kríža napriek kážmarkskému veľkému jarmoku ešte dosť hodne ľudí vzalo účasť. Ku sv. sviatostiam pristúpilo 190.

Zmena v správe armády. Jeho veličenstvo kráľ generála Pechoty, veliteľa IV. budapeštianskeho vojenského sboru baróna Huberta Czibuku prepustil z tohoto postavenia a vymenoval ho za kapitána prvej arcieře telesnej stráže. Čo jeho nástupca spomína sa podmaršall Schreiber.

Strelil na žandára. Žandarmeria vo Sv. Kríži (stol. tekovská) v sobotu telegraficky oznámila budapeštianskému hlavnému policajnému kapitanátu, že zatkla agenta Bélu Strasser-Székelya, ktorý strelil na žandára Jána Koszolkovicsa a ho aj zranil. Žandarmeria o to prosila v telegramme budapeštiansku políciu, aby jej podala vysvetlenie ohľadom osoby agenta. Na hlavnom kapitanáte ustálili, že Strasser-Székely posledne býval vo Felsőerdősor-ulici v dome pod č. 43. a že ako cestujúci agent u jedného fotografistu bol zamestnaný. Žandára Jána Koszolkoviča dovezli do vojenskej nemocnice, aby previedli na ňom operáciu. Poslal ho ešte nevypočuli a tak nevedeť, že prečo agent strelil naňho.

Zlý následok rozpustilosti. Z Abaujszántóva oznamujú, že gazdovskí mládenci Jozef Štefanovič a Jozef Zöldi tieto dni v noci v podnapitom stave s veľkým krikom išli po ulici. Tade idúci žandársky firer Štefan Bača ich upozornil, aby sa poriadnejšie držali, načo sa mládenci utiahli do jedného kúta a hádzuc kamene na žandára vykrikovali naňho, že jestli sa opováži, aby šiel za nimi. Toto žandár aj urobil, načo jeden z mladíkov ho náhle objal a druhý ho chcel uderiť. V tom žandár vytasil šabľu a svojmu útočníkovi prefal ruku, tak že klesol, druhého ale tiež tak ovalil, že i tento bez povedomia klesol. Oboch šuhajov zatkli a zaviedli vyšetrovanie.

Usporiadanie hranice krajiny. Z Dolného Kubína píšú, že v Polhore minulú sobotu usporiadovali hranicu krajiny. Pojednávanie zo strany Uhorska viedol podžu-

pan stolice oravskej Georg Zmeskál a zo strany Rakúska okresný predstavený zo Saybuša. Pri usporiadaní hranice z územia našej krajiny 63 □ siah pripojili ku Haliči.

Smrteľná kolísačka. V Rákoš Palote 13. septembra popoludní udalo sa smrteľné nešťastie. Desatročný syn úradníka Antona Katonu sa veselo kolísal, keď spozoroval, že povraz kolísačky oslabil. Vydriapal sa teda na lešenie a aby sa ku karikám, na ktoré povrazy boli zavesené, bližšie mohol dostať, povraz si okrutil okolo hrdla. Následkom jedného nešikovného pohybu sa ale sklzol a to tak nešťastne, že sa mu povraz na hrdle zasľučkoval a visiaceho chlapca zahrdúsil. Nešťastie hneď nespozorovali, len keď rodina k večeri sadala, išli do zahrady hľadať chlapca, ktorého našli obeseného. Matka dieťaťa, vidiac hrozný zjav, bez povedomia klesla.

Vicinálna železnica piešťansko-vrbovská má byť predĺžená, a síce tak, že počnúc od stanice v Rakoviciach cez Veselé, Veľké Kostolavy a Špacince povedie až do Trnavy. Jedna bočná železničná čiara má zas viesť do Chtelnice.

Demonstrácia socialdemokratov. Socialdemokrati 13. septembra večer o 8. hodine v divadle «Intim» mali shromaždenie. Na shromaždení vodca socialdemokratov Desider Bokányi hovoril o politickej situácii a o volebnom práve. Asi 400—500 ľudí počúvalo reč vodcu socialdemokratov, ktorý ku novej práci a agitácii povzbudzoval svojich súdruhov. Túto jeho radu poslucháči hneď poslúchli a po shromaždení asi 100 socialdemokratov tiahlo pred redakciu «Népszava», kde ich polícia rozprášila.

Cholera v Prusku. Z Königsbergu oznamujú, že v Hokalne (okres Heidegrug) dvaja ľudia ochorely na cholera, z ktorých jedon zomrel a druhého osihotili. Vrchnosti porobily všetky ochranné poriadky.

Pravota Marie Haverdovej. Zo Szabadky oznamujú, že obranca Marie Haverdovej dr. Ernest Bródi v sobotu ta prišiel a navštívil svoju klientku, ktorá ho žiadala, aby jej záležitosť čím skôr pojednávali. Bródi preto odcestoval do Segedína a hlavného fiškusa prosil, aby odobral pravotu od fiškusa Winklera alebo aby ten aj počas svojho urlaubu vyhotovil obžalobný spis.

Smrť pre pár krajciarov. Z Turian (stol. turč.) píšú, že v blízkej obci Krpeľany dňa 30 augusta o pol jedenástej hodine tamojší obyvateľ Ján Hufka-Rafaj s 34ročným Ondrejom Volna Milanecom išli spolu z krémy domov. Ján Hufka-Rafaj na ceste žiadal od Ondreja Volna-Milaneca, aby mu vrátil tých 70 krajciarov, ktoré mu ešte pred rokom požičal. Z tohoto povstala zrada. Na krik sa zobudil otec Jána Hufku-Rafaja a pospíchal svojmu synovi na pomoc. Potom sa začali biť a Ondrej Volna-Milanec tak nešťastne uderil starého 67-ročného Jána Hufku-Rafaja po hlave, že mu naskutku vyfrkly modzgy. Ondreja Volna-Milaneca sučianski žandári chytili a odviedli.

Katedra vetroplavby. Ruské ministerstvo obchodu ministerskej rade predostrela návrh, aby z rísskej po-

kladnice raz navždy vyassignovala 45.000 rubľov a potom každý rok 12.000 rubľov tým cieľom, aby na petrohradskej polytechnike bola založená katedra pre vetropolavbu.

Nestastie v bani. Z Levoče píš, že na baňskej osade Bidti po tieto dni počas lámania rúdy udalo sa osudné nešťastie. Na viacerých baníkov spadla jedna veľká skala a pochovala ich pod seba. Baníci Ján Tréger a Daniel Sturtz boli smrteľne a mimo nich ešte viacerí nebezpečne ranení.

Vyznačený robotník. 72 ročný výžinkár Ján Čezúch v Malženiciach (Maniga, st. nitrianska) blízko 50 rokov bez pretrhnutia pracuje na malženickom panstve grófa Zichyho. Verného a statočného robotníka minister orby vyznačil diplomom uznania a 50 korunami v zlate. Vyznačenie bolo robotníkovi odovzdané za veľkej slávnosti.



HOSPODARSTVO.

Niekoľko chyb pri našom ovocinárstve.

Už od rokov pracujeme na tom, aby sa rozširovali ovocinárstva vo vlasti našej, lebo je toto malému gazdovi opravdivý ročný dôchodok. Ani nemožno tajiť, že sa rozširuje ovocinárstvo, len to je chyba, že mnohí vysadia stromky a potom sa o ne ani len neobzrú; koreňa rastie, ako chce, mochu je plno na pni, ľudia oblamujú haluz, výhonky rastú po celom pni a vôbec strom je ponechaný iba na meno božie.

Mnoho rázy počuť, že strom opatrovať netreba, lebo to vraj ani naši otcovia nerobili a predsa mali ovocia dost. Nestarajú sa o stromy, lebo vraj predtým, kým strom nikto neopatroval, rodil tento lepšie, ako teraz, a to nepríde nikomu na rozum, že strom bol vtedy ešte mladý a zem nevyžítá. A my by sme veru mali cele ináč smýšľať. Rodičia naši sadili stromy preto, aby sme ich my opatrovali a my máme už len z toho ohľadu lepšie sa o stromy starať, lebo týmto plníme vôľu otcov našich. Jestli kto miluje a opatruje s nežnosťou všetky tie veci, ktoré boly jeho rodičom milé. Kto nevidí v práci otcov našich ich samých? Kto nerozpaľtá sa pri pozretí na niektorý strom v zahrade na svojho otca, ako mu prvý raz, držiac ho na ruke, oberal zrelé ovocie? A v tomto všetkom šlachetné srdce vidí pamiatku otca svojho.

Lenže my už ani nesadíme stromy, alebo ak ich aj sadíme, teda veľmi málo staráme sa o vysadené stromky. Mnoho rázy vidieť, ako gazda sadí stromky do takej zeme, v ktorej sa mu ani len prijať nemôžu a nepríde mu toto ani na rozum. Stromček, kým má na koreňoch dobrú vrchnú zem, len rastie, akonáhle sa však táto vyžije, strom vyschne a viacej sa oň nikto

nestará. Treba vedieť, ktorému stromu jaká zem je potrebná.

Mnohí myslia, že čím najviacej stromov vysadia do štepnice, že tým najväčší osov dosiahnu a potom stískajú stromy jedon k druhému a konečne vysvitne, že sa týmto spôsobom sami oklamali. Strom nemožno oklamať, ten potrebuje povetrie, slnečné svetlo k tomu, aby mohol sa dobre vyvinúť; kde toho niet, tam sa ovocie v korune stromu ani len neukáže, vôbec husto sadené stromy málo rodia, alebo nič nerodia. V štepnici husto sadenej stromy nemajú dlhého života, lebo nedostáva sa im toľko potrebnej výživy zo zeme, koľko by ku vyžitiu potrebovaly.

Stromky je radno sadit do zeme hlboko zrigolovanej, len ku tomuto cieľu nevyberme si zem hlboko ležiacu, lebo veľmi ľahko stane sa, že stečie zem v čas dažďu zrigolovaná so susedovej štepnice na našu a toto je na škodu stromkom.

Že jakú hlbokú jamu máme pre stromy vykopať, to záleží od polohy pôdy. Samo sebou sa rozumie, že potrebné je, aby sa jamy na sadenie stromkov vykopyly aspoň niekoľko týždňov pred sadením, aby sa vykopená zem na slnci zkyprila. Hlavné je potom ďalej i to, že či stromky sadíme na jar alebo v jaseň, čo tiež závisí od polohy zeme. V teplejšej, alebo nie vo veľmi vlhkej pôde je o mnoho lepšie, keď sadíme stromky v jaseň, lebo v takomto prípade hneď včas na jar počne stromček púšťať korene, v chladnejšej a vlhkejšej pôde je o mnoho lepšie, keď sa stromky vysadia na jar, lebo cez zimu v takejto pode korene pníka veľmi ľahko obmrzly.

Mnohý gazda na tom chce sporiť, že nekúpi si pníček v stromkovej školke dochovaný, ale ide do hory a ztadiaľ donesie pníček divý a tento počína šlachtiť. Nuž kde dostať pekný divý pníček a kde gazda rozumie sa ku šlachteniu, tam nepoviem, aby sa to neurobilo, lenže v desiatich prípadoch deväť nevypadne dobre. V hustej hore sú pníčky slabé, vysoké a dengľavé, a potom, keď sa i štepenie do neho prijalo, predsa potrebujeme čakať 8—10 rokov, kým donesie dáke ovocie, kdežto pníček, kúpený zo stromkovej školky, keď ho zdravý si vyberieme, rodí nám už v 5—6 roku.

Lenže i na to treba dať dobrý pozor, že kde kupujeme pníček, lebo v dnešnom svete sa už aj s týmto robí mnoho klamstva. Radšej teda zaplaťme za stromček o 2—3 haliere viacej a kúpme si ho len z dobrej školky, kde dostaneme stromček zdravý a k tomu i dobrú fajtu, čo mnoho robí pri predaji ovocia.

Ale ani pri vyberaní fajty nechoďme za rozličnými cifrovanými menami, ale vezmeme si takú fajtu, ktorá je dobrá a ktorá sa na našom vidieku dobre darí; ďalej nesadme do štepnice snád i 100 sortí, ale len jednu, najviac dve, lebo kto má 10 centov ovocia, ten ho ľahko predá, naproti tomu, kto má len 10—20 kilo, ten ho nepredá nikde, najviacej ponúkne nim svojich hostov, alebo sám ho doma stroví. Teda budme pri sadení stromkov opatrní.



DOPISY.

Podolin (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Vysokoctený Pán Redaktor!

Prosím uverejniť môj dopis v našom «Krešťane». Krásna slávnosť sa odbývala v tomto starom spišskom meste dňa 29. augusta, Vtedy totiž nový miestny farár Franc Spiritza posvätil peknú zástavu tamojšieho katolíckeho čítacieho kruhu. Zástavu ozdobuje obraz sv. Augustína a sv. Kataríny, potom uhorský cimer a odznaky viery, nádeje a lásky. Slávnosť sa nasledovne odbývala: O desiatej sa shromáždili v miestnosti kruhu údovia a 24 bielo oblečených družičiek, odtiaľ išli po práporečnú matku paňu Jozefínu Tfiršt (manželku bývalého mestského notára košického), potom tiahli všetci so zástavou do kostola farského. Po sv. evanjeliume všetky kostolné zástavy — zo starých cechových zástav daktorá má už aj 200 rokov — vniesli do svätiny, načo pán farár v sprievode peknej reči o svornosti a braterskej láske posvätil novú zástavu, do ktorej sa 48 pozlátých klincov vbilo. — Práporečná matka posvätenú zástavu ovenčila a ozdobila s peknou belavou hodvabnou stužkou, ktorú zástave darovala. Nato tú zástavu vyvolený zástavník kolár Michal Kručík zklonil tri razy pred svätostánkom, kde pod sv. hostiou prítomným je pán Ježiš. Tak iste urobili aj s ostatnými zástavami, ktoré potom, keď ich družičky ovenčily, postavili na svoje miesta. Celý zriedkavý obrad veľmi dojal početných prítomných, nejednému až slzy vyšly z očí. Popoludní mal kruh mimoriadne valné shromáždenie, na ktorom pri veľkej pozornosti všetkých údov prečítali krásny oduševňujúci list, ktorý z tejto príležitosti napísal spolku čestný predseda kanonik dr. Martin Pirhalla a celý priebeh slávnosti vzali do zápisnice. Po shromáždení údovia pri popradskej cigánskej hudbe šli do mestských kúpeľov, kde mládež pri najlepšej nálade dlho sa zabávala, prvú kvadrilu tancovalo 40 párov. Pekná slávnosť zaiste ostane dlho v pamäti Podolinčanom.

Končím už môj dopis s tým vrúcnyim želaním, aby dal Pán Boh, by sa k tomu veľmi potrebnému kat. kruhu čím skorej a čím viacerí slovenskí obyvatelia pripojili, ako to urobil vôbec veľavážny tesár pán Kaléta. To by už nad slnce jasnejšie ukázalo na krešťanskú svornosť a opravdivú, úprimnú krešťanskú braterskú lásku.

Jedon prítomný.

* * *

Csejte (Nitrianska stolica).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Krešťane».

Nedávno uverejnený bol v Krešťane dopis o «Gazdovskej poisťujúcej spoločnosti». Ako priateľ gazdov umienil som si i ja o tejto krešťanskej ustanovizni jedno-druhé napísať. Ako je vôbec známo, katolíci začínajú sa už od viacej rokov v Uhorsku prebúdať, čo pravda nadovšetko židom je veľmi nepríjemné a usilujú sa preto prekaziť to, kde a ako len môžu. Čím viacej katolíkov prichádza totiž ku pravému naboženskému presvedčeniu, tým viacej zmarené musia byť všetky zkazonosné plány židov. Toto by mali nahliadnuť všetci viere svojej oddaní katolíci a ja som o tom presvedčený, že i tí početní, čo posiaľ ešte bočia od nás, oedlho pripoja sa ku nám a dľa možnosti podporovať budú našu «Gazdovskú poisťujúcu Spoločnosť».

«Gazdovská poisťujúca Spoločnosť» v každom ohľade zaslúži, aby ju krešťanskí gazdovia spojenými silami podporovali. Bo že je táto ustanovizeň hodná podpory všetkých krešťanských a katolíckych gazdov, že je dobrá a našim gazdom na veľký osoh, toho zrejším dôkazom je, že ju židia očerenujú, tupia a hania, ako keby krešťanský ľud len v židovských poisťujúcich spoločnostiach doverovať musel. Fígle židovských poisťujúcich spoločností a jejich agentov najlepšie z toho poznať, že na miestach, kde «Gazdovská poisťujúca Spoločnosť» zastupiteľstvá ešte utvorené nemala, židáci sa každému vyhrážali, že za assekuráciu napozatým sa viacej bude musieť platiť. Jakonáhle ale kde povstalo zastupiteľstvo «Gazdovskej poisťujúcej Spoločnosti», tam všetci okolití agenti ako diablom napadnutí začali sem-tam behať, gazdov svolávať, vábiť, pri čom každému hovorili, že v jejich poisťujúcej spoločnosti v budúcnosti o veľa menej sa bude platiť za assekuráciu. Pri tom pravda o «Gazdovskej poisťujúcej Spoločnosti» neostýchali sa rozširovať tie najnemožnejšie luhaniny.

Vôbec známe porekadlo hovorí: «Kto sa topí, aj britvy sa lapá». To isté urobili a robia aj teraz židovské poisťujúce spoločnosti. Keď videli, že krešťanský ľud nemá viac dôvery ku nim a ku jejich agentom, po jednotlivých miestach odovzdaly zastupiteľstvá katolíkom. A bohužiaľ, našli sa takí čestní katolíci, ktorí sa ulakomili na niekoľko židovských halierov a prijali zastupiteľstvo židovských poisťujúcich spoločností. Skrze toto ale takí čestný katolík nepomohol ani sebe, ani spoločnosti, ktorú zastupoval. Ludia totiž nahliadli len skoro, že je to neslušné prehadzovanie kepienkou a vedeli, že je zastupiteľ dľa mena síce katolík, poisťujúca spoločnosť ale od koreňa židovská.

«Gazdovská poisťujúca spoločnosť» založená je zo všeobecnej potreby. Židovské poisťujúce spoločnosti sdrúžily sa totiž v takrečený «kartell». Následkom toho poistený, keby do akejkoľvek poisťujúcej spoločnosti bol vstúpil, musel všade jednaký poplatok platiť. Náš gazdovský ľud aj behom rokov ohromné summy platil židovským poisťujúcim účastinárskym spoločnostiam a nemal z toho nič, ani nemohol očakávať, že mu dakedy poplatok za poistenie znížia. Židovské poisťujúce spo-

ločnosti ale pritom bohatly z krvopotných grošov kresťanských gazdov, účastinárom platily veľké dividendy, stavaly v hlavnom meste veľkolepé paláce a úradníkom svojim dávaly ministerské platy. Prezpotní agenti týchto spoločností, nakoľko boli dotieraví, ako klamali a súdili kresťanských gazdov, to neideme ani spomínať.

«Gazdovská poisťujúca Spoločnosť» oproti tomu čestnou jej konkurenciou prekáža, aby židovské spoločnosti poplatky za poistenie svedolne zvyšovali, zo svojej stránky ale primerane čistému dônosu ročitému ona sama znižuje ich každému. Istá čiastka ročitého čistého dônosu je teda spoločnou vlastnosťou poistených.

«Gazdovskú poisťujúcu Spoločnosť» vrele odporúčajú obecnstvu aj cirkevné vrchnosti a ohľadom bezzistného, blahonosného účinkovania jej zaslúži skutočne, aby ju podporoval každý gazda kresťanský.

Pozorovateľ.

Vyzvanie k predplateniu.

O nedlho vstúpime do štvrtého štvrtročia. Vyzývame z tejto príležitosti všetkých pánov predplatiteľov našich, aby predplatky na náš časopis obnovili s obratom pošty. Zvlášte dlžníkov našich upomínáme, aby nám bezodkladne odoslali svoju podlžnosť. Ctené obecnstvo katolícke konečne prosíme, aby časopis náš čo možno v najširších kruhoch rozširovať si nezfažovali. «Krešťan», ako časopis čisto katolícky a opravde ľudový, zaslúži, aby ho podporoval každý verný katolík.

Predplatná cena:

na celý rok 4 koruny,
na pol roka 2 koruny,
na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšudané predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krešťan-a»!**

Odkazy redakcie.

B. S. S. M. Také ohlasy nemožeme uverejňovať. Dopisovať. Rudno. Príde v budúcom čísle.

S. T. T. V odhalovaní frajmaurerov pokračujeme.

V. P. S. Liberálom ne verte. Ti ešte každého okabátili.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 18. septembra.

Uradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tisská K 27·80—29·00, stolnobelohradská K 27·60—28·80, peštianska K 27·80—28·95, banátska K 27·60—28·65. — *Raž*: prvotriedna K 19·10—19·30, druhotriedna K 18·90 do 19·00. — *Jačmeň*: prvotriedny K 14·45—14·65, druhotriedny K 14·10—14·30. — *Proso*: K ——. do ——. — *Ovos*: prvotriedny K 15·20—15·50, druhotriedny K 14·60—15·00. — *Kukurica*: K 15·20—15·40. *Repica*: K 26·00—27·00.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
č	22·20	21·80	21·40	21·00	20·60	20·00	19·00
		č.	7	7½	8		
		K	17·20	16·00	7·00		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 5·90, hrubé K 6·00.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 18·00—19·50, fazuľa strakavá K 19·00—19·50. — *Hrach*: nelúpaný, čistý K 29·00—32·00, lúpaný K 45·00—54·00. — *Šošovica*: čistá K 25·00—36·00. — *Konopné semä*: K 18·00 do 19·00. — *Mak*: K 54·00—58·00. — *Rasca* (kmín): Kor. 107·00—108·—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 178·00—179·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 152·00—156·00, 3-kusová K 154·00—155·00. vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Datelinové semä: Červená datelina K ————, lucerna jasnozrná K ———— za 100 kg.

Lekvár: srbský K 48—50, bosenský K 48·00—50·00 po 50 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 36·00—38·00, srbské (100 kusové) K 33·00—35·00 po 50 kilogramoch.

Spiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom 176·50 do 177·00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 49·00—49·50.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 35·00, fiumánsky White-Star (***) K 29·00 za 100 kilogr. so sudom.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 6·50—7·00, žlté K 6·80—6·80 za 100 kilov.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 82·00 do 82·50, kockový K 84·00—84·50, žltý K 82·00—82·50 za 100 kilogr.

Vajcia: prima uhorské K 90—92, od Tisy K 88—90, sedmohradské K 84—86 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·40—2·50, k vareniu K 1·70—2·00 syr 14—20 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy křímené K 1·50—1·70 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1·80—3·00, sliepky na polievku K 3·30—4·30 za jeden pár.

Krešťania kupujte len u krešťanov!

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď**

Beretvás-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuhšs
migrén-hlavy bolenie. — **Cena K 1.20.**
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách
zasielka franko..

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťaroch. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy barskedy, lebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

Rušeň!

!!! S 18 prvým. vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

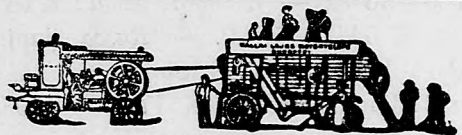
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvreléj Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje v mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!



!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!

Bez strojníka ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin adt.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podávajú.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Najlepší český prameň k objednaníu.



Lacné perie na postel!

1 kg. sivé drápané 2 K, ľadšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papperie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papperie z prs 12 K. — Pri oblednani 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 118 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 18 K; polpapperie 20 K; papperie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovon dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezodpovedné návrat peňazi. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 826. Böhmerwald. Cenniky franko zdarma.

Lacné české rie.



5 kilo: nové tmavé driapané kor 9-60, lepsié 12 kor.

Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor.

Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti vynnimou dovolenéjšti sa poštové útraty vynahradia. — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Čechy.)

Za čistotu **30.000 korún** záruka.



Pokusy viac stoje ako skúmanie

jelen mydlo

Oznamy prijíma

administracia

'Kreštan'

■ ■ Budapest, ■ ■

Szentkirályi-u. 28.

Pečlivé skúmania

dokázaly, že Schicht jelen mydlo v každej teplej, alebo studenej, tvrdej, alebo mäkej vode chytro a veľmi sa pení; ľahko siakne do látky, rýchlo rozpúšťa špinu, bez toho že by látke čo najmenej škodilo. — Schicht jelen mydlo je

úplne čisté a slobodné každej škodnej hmoty; cez desať ročia dorába sa zo stejno dobrej hmoty. Upotrebenie jeho ku každému čisteniu, dľa návodu zdravého rozumu usporuje v každej domácnosti veľa času, práce a peňazi. 3

Osožné a chytré prevedenie parcellovaníu.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provouzovanie parcellovaníu a ku tomuto cieľu udelovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaníu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovaníu (rozumie sa prácami právnyimi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovaníu ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovaníu. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľa pozbavia sa všetkých starostí parcellovaníu. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaníu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadné. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovrenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Ťlačou Stephaneuma tč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.